

Spis treści

Wykaz skrótów	21
Przedmowa	31
Ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks karny (tekst jedn.: Dz.U. z 2020 r. poz. 1444 ze zm.)	33
Część ogólna	
Rozdział I. Zasady odpowiedzialności karnej	37
Art. 1. [Pojęcie przestępstwa]	37
Art. 2. [Przestępstwa skutkowe z zaniechania]	46
Art. 3. [Zasada humanitaryzmu]	51
Art. 4. [Zasady stosowania ustawy karnej]	54
Art. 5. [Zasada terytorialności]	66
Art. 6. [Czas i miejsce popełnienia czynu zabronionego]	68
Art. 7. [Kwalifikacja przestępstw. Zbrodnia i występki]	74
Art. 8. [Zasada ustalania strony podmiotowej]	75
Art. 9. [Strona podmiotowa czynu. Umyślność i nieumyślność]	77
Art. 10. [Zdolność wiekowa odpowiedzialności karnej]	90
Art. 11. [Jedność czynu. Zbieg przepisów ustawy]	95
Art. 12. [Czyn ciągły]	101
Rozdział II. Formy popełnienia przestępstwa	110
Art. 13. [Usiłowanie]	111
Art. 14. [Wymiar kary za usiłowanie]	123
Art. 15. [Czynny żal przy usiłowaniu i jego prawnokarne skutki]	125
Art. 16. [Przygotowanie i jego karalność]	130
Art. 17. [Bezkarność karalnego przygotowania]	135
Art. 18. [Formy sprawstwa]	137
Art. 19. [Wymiar kary za podżeganie i pomocnictwo]	161
Art. 20. [Niezależność odpowiedzialności osób współdziałających]	162

Art. 21.	[Zasada indywidualizacji odpowiedzialności. Odpowiedzialność współdziałających za przestępstwa indywidualne co do sprawcy]	163
Art. 22.	[Przejaw akcesoryjności odpowiedzialności podżegacza i pomocnika]	164
Art. 23.	[Czynny żal współdziałającego i jego prawnokarne skutki]	166
Art. 24.	[Odpowiedzialność prowokatora]	167
Rozdział III.	Wyłączenie odpowiedzialności karnej	169
Art. 25.	[Kontratyp obrony koniecznej]	171
Art. 26.	[Stan wyższej konieczności. Kolizja obowiązków]	184
Art. 27.	[Kontratyp ryzyka nowatorskiego]	193
Art. 28.	[Błąd co do okoliczności stanowiącej znamię czynu zabronionego]	196
Art. 29.	[Błąd co do okoliczności wyłączającej odpowiedzialność]	205
Art. 30.	[Błąd co do bezprawności]	209
Art. 31.	[Niepoczytalność, poczytalność ograniczona. Warunki odpowiedzialności karnej]	212
Rozdział IV.	Kary	221
Art. 32.	[Katalog kar]	222
Art. 33.	[Kara grzywny]	226
Art. 34.	[Kara ograniczenia wolności. Czas jej trwania i treść]	233
Art. 35.	[Treść kary ograniczenia wolności – rozwinięcie]	237
Art. 36.	(uchylony)	243
Art. 37.	[Kara pozbawienia wolności]	243
Art. 37a.	[Możliwość stosowania wolnościowych kar zamiennych]	246
Art. 37b.	[Możliwość orzekania kary mieszanej (łączonej)]	250
Art. 38.	[Obniżenie albo nadzwyczajne obostrzenie górnej granicy kary]	254
Rozdział V.	Środki karne	258
Art. 39.	[Katalog środków karnych]	258
Art. 40.	[Pozbawienie praw publicznych]	266
Art. 41.	[Zakazy związane z wykonywaniem pracy zarobkowej]	272
Art. 41a.	[Zakaz kontaktowania się]	285
Art. 41b.	[Zakaz wstępu na imprezę masową]	298
Art. 41c.	[Zakaz hazardowy]	312
Art. 42.	[Zakaz prowadzenia pojazdów]	319
Art. 43.	[Okres obowiązywania środków karnych]	332
Art. 43a.	[Świadczenie pieniężne]	335
Art. 43b.	[Podanie wyroku do publicznej wiadomości]	338
Art. 43c.	[Obowiązek zawiadomienia właściwego sądu rodzinnego]	340
Rozdział Va.	Przepadek i środki kompensacyjne	343
Art. 44.	[Przepadek narzędzi i przedmiotów pochodzących z przestępstwa]	343

Art. 44a. [Przepadek przedsiębiorstwa]	350
Art. 45. [Przepadek korzyści osiągniętych z przestępstwa]	358
Art. 45a. [Orzekanie przepadku bez skazywania sprawcy]	367
Art. 46. [Środek kompensacyjny oraz „kompensacyjna” nawiązka]	371
Art. 47. [Nawiązka]	380
Art. 47a. (uchylony)	384
Art. 48. [Granice nawiązki]	384
Art. 49–52. (uchylone)	384
Rozdział VI. Zasady wymiaru kary i środków karnych	385
Art. 53. [Zasady i dyrektywy ogólne wymiaru kary]	386
Art. 54. [Dyrektywy szczególne wymiaru kary]	401
Art. 55. [Indywidualizacja wymiaru kary]	404
Art. 56. [Odpowiednie stosowanie]	405
Art. 57. [Zbieg podstaw do nadzwyczajnego złagodzenia lub obostrzenia kary]	407
Art. 57a. [Wymiar kary za występki chuligańskie]	409
Art. 57b. [Kara orzekana za przestępstwo będące czynem ciągłym]	411
Art. 58. [Wybór rodzaju kary. Prymat kar wolnościowych]	412
Art. 59. [Samoistne orzekanie innych środków zamiast kary]	415
Art. 59a. (uchylony)	417
Art. 60. [Nadzwyczajne złagodzenie kary]	417
Art. 60a. (uchylony)	428
Art. 61. [Odstąpienie od wymierzenia kary]	428
Art. 62. [Określenie rodzaju i typu zakładu karnego oraz systemu terapeutycznego]	430
Art. 63. [Zaliczenia na poczet kary lub środków karnych]	431
Rozdział VII. Powrót do przestępstwa	437
Art. 64. [Recydywa szczególna podstawowa i wielokrotna]	437
Art. 65. [Stałe źródło dochodu lub działania w zorganizowanej grupie lub związku przestępczym bądź przestępstwo o charakterze terrorystycznym]	447
Rozdział VIII. Środki związane z poddaniem sprawcy próbie	451
Art. 66. [Warunkowe umorzenie postępowania – przesłanki]	451
Art. 67. [Okres próby. Dozór. Obowiązki]	457
Art. 68. [Podjęcie postępowania warunkowo umorzonego]	462
Art. 69. [Warunkowe zawieszenie wykonania orzeczonej kary]	465
Art. 70. [Okresy próby]	472
Art. 71. [Grzywna orzekana w razie zawieszenia kary]	473
Art. 72. [Obowiązki probacyjne]	476
Art. 73. [Dozór]	487
Art. 74. [Wysłuchanie skazanego przed nałożeniem obowiązków. Możliwość dokonywania zmian w zakresie obowiązków i dozoru]	488

Art. 75.	[Zarządzenie wykonania zawieszanej kary – obligatoryjne albo fakultatywne. Możliwość skrócenia kary zarządzonej do wykonania]	491
Art. 75a.	[Zamiana zawieszanej kary pozbawienia wolności na karę ograniczenia wolności albo grzywnę zamiast zarządzenia jej wykonania. Obowiązek uchylenia zamiany i zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności. Zaliczanie dotychczas wykonanej kary]	496
Art. 76.	[Zatarcie skazania przy warunkowym zawieszeniu wykonania kary]	500
Art. 77.	[Warunkowe przedterminowe zwolnienie – przesłanki materialne. Wyznaczenie surowszych ograniczeń warunkowego zwolnienia]	501
Art. 78.	[Przesłanki formalne]	508
Art. 79.	[Przesłanki formalne przy odbywaniu dwóch lub więcej kar niepodlegających łączeniu]	510
Art. 80.	[Okresy próby]	511
Art. 81.	[Ponowne warunkowe zwolnienie]	514
Art. 82.	[Uznanie kary za odbytą. Zaliczanie odbytej kary na poczet kary łącznej]	515
Art. 83.	[Możliwość zwolnienia od reszty kary ograniczenia wolności] ...	516
Art. 84.	[Możliwość skrócenia okresu wykonywania środków karnych] ...	519
Art. 84a.	(uchylony)	523
Rozdział IX. Zbieg przestępstw oraz łączenie kar i środków karnych		524
Art. 85.	[Warunki orzekania kary łącznej]	524
Art. 85a.	[Okoliczności uwzględniane przy orzekaniu kary łącznej]	528
Art. 86.	[Kara łączna. Wymiar]	530
Art. 87.	[Łączenie kary pozbawienia wolności z ograniczeniem wolności]	534
Art. 88.	[Kara łączna 25 lat lub dożywotniego pozbawienia wolności] ...	535
Art. 89.	[Warunkowe zawieszenie wykonania kary łącznej]	537
Art. 89a.	[Warunkowe zawieszenie wykonania kary łącznej. Dopuszczalność orzeczenia grzywny. Okres próby]	539
Art. 90.	[Środki karne i środki zabezpieczające oraz ich łączenie]	542
Art. 91.	[Ciąg przestępstw]	545
Art. 91a.	[Wyrok łączny]	553
Art. 92–92a.	(uchylone)	553
Rozdział X. Środki zabezpieczające		554
Art. 93.	(uchylony)	554
Art. 93a.	[Środki zabezpieczające – katalog]	554
Art. 93b.	[Orzekanie środków zabezpieczających]	558
Art. 93c.	[Podmiotowy zakres stosowania]	563
Art. 93d.	[Czas orzekania i stosowania środków zabezpieczających]	568
Art. 93e.	[Obowiązek poddania się nieprzerwanej kontroli]	572

Art. 93f. [Obowiązki sprawcy związane z orzeczoną terapią]	573
Art. 93g. [Przesłanki orzekania umieszczenia w zakładzie psychiatrycznym]	575
Art. 94–98. (uchylone)	579
Art. 99. [Orzekanie zakazów lub nakazów jako środka zabezpieczającego]	579
Art. 100. (uchylony)	581
Rozdział XI. Przedawnienie	582
Art. 101. [Przedawnienie karalności]	582
Art. 102. [Przedłużenie terminów przedawnienia]	588
Art. 103. [Przedawnienie wykonania orzeczonej kary]	590
Art. 104. [Spoczywanie terminu przedawnienia]	592
Art. 105. [Wyłączenie przedawnienia]	593
Rozdział XII. Zatarcie skazania	596
Art. 106. [Istota zatarcia skazania i jego skutki]	596
Art. 106a. [Wyłączenie spod zatarcia skazania]	598
Art. 107. [Terminy wymagane do zatarcia skazania]	599
Art. 107a. (uchylony)	601
Art. 108. [Zatarcie dwóch lub więcej skazań]	601
Rozdział XIII. Odpowiedzialność za przestępstwa popełnione za granicą ...	603
Art. 109. [Odpowiedzialność obywatela polskiego]	603
Art. 110. [Odpowiedzialność cudzoziemca]	606
Art. 111. [Warunek uznawania czynu za przestępstwo w miejscu jego popełnienia]	608
Art. 112. [Bezwarunkowe stosowanie ustawy polskiej]	610
Art. 113. [Zasada represji wszechświatowej]	612
Art. 114. [Ukaranie za granicą a polska jurysdykcja]	616
Art. 114a. [Zasada wzajemnego uznawania orzeczeń skazujących w ramach UE]	625
Rozdział XIV. Objasnienie wyrażeń ustawowych	627
Art. 115. § 1. [Definicja czynu zabronionego]	627
Art. 115. § 2. [Mierniki stopnia społecznej szkodliwości czynu]	628
Art. 115. § 3. [Podobieństwo przestępstw – kryteria]	633
Art. 115. § 4. [Korzyść majątkowa lub osobista odnoszona z czynu zabronionego]	635
Art. 115. § 5–7. [Definicja mienia znacznej oraz wielkiej wartości; szkody znacznej oraz w wielkich rozmiarach]	637
Art. 115. § 7a. [Szkoda w wielkich rozmiarach]	640
Art. 115. § 8. (uchylony)	640
Art. 115. § 9. [Zakres pojęcia rzeczy ruchomej lub przedmiotu]	640
Art. 115. § 9a. [Wykładnia pojęcia szczególnej zuchwałości]	642
Art. 115. § 10. [Definicja młodocianego sprawcy]	645

Art. 115. § 11. [Krąg osób najbliższych]	646
Art. 115. § 12. [Zakres znaczeniowy groźby bezprawnej]	649
Art. 115. § 13. [Krąg osób o prawnokarnym statusie funkcjonariusza publicznego]	650
Art. 115. § 14. [Pojęcie dokumentu]	657
Art. 115. § 14a. [Pojęcie faktury]	659
Art. 115. § 15. [Prawnokarne rozumienie statku wodnego]	661
Art. 115. § 16. [Pojęcie stanu nietrzeźwości i jego probierze]	661
Art. 115. § 17. [Pojęcie żołnierza]	663
Art. 115. § 18. [Pojęcie rozkazu]	664
Art. 115. § 19. [Zakres pojęcia osoby pełniącej funkcję publiczną]	664
Art. 115. § 20. [Definicja przestępstwa o charakterze terrorystycznym] ...	667
Art. 115. § 21. [Chuligański charakter występk]	670
Art. 115. § 22. [Pojęcie handlu ludźmi]	673
Art. 115. § 22a. [Pojęcie adopcji]	678
Art. 115. § 23. [Pojęcie niewolnictwa]	678
Art. 115. § 24. [Rozmiar działalności przedsiębiorstwa]	679
Rozdział XV. Stosunek do ustaw szczególnych	680
Art. 116. [Zakres stosowania przepisów części ogólnej Kodeksu karnego]	680

CZĘŚĆ SZCZEGÓLNA

Rozdział XVI. Przestępstwa przeciwko pokojowi, ludzkości

oraz przestępstwa wojenne	687
Art. 117. [Wojna napastnicza]	688
Art. 118. [Eksterminacja]	690
Art. 118a. [Zbrodnie przeciwko ludzkości]	693
Art. 119. [Dyskryminacja]	700
Art. 120. [Stosowanie środków masowej zagłady]	702
Art. 121. [Wytwarzanie, gromadzenie zakazanych środków lub obrót nimi]	703
Art. 122. [Niedopuszczalne sposoby lub środki walki]	706
Art. 123. [Zamach na życie lub zdrowie jeńców wojennych lub ludności cywilnej]	708
Art. 124. [Przestępne naruszenie prawa międzynarodowego]	711
Art. 125. [Uszkadzanie i zabieranie dóbr kultury]	712
Art. 126. [Bezprawne używanie znaków]	714
Art. 126a. [Publiczne nawoływanie do przestępstw przeciwko pokojowi, ludzkości oraz przestępstw wojennych lub pochwalanie ich]	715
Art. 126b. [Odpowiedzialność osób niedopełniających obowiązku należytej kontroli]	716
Art. 126c. [Karałność przygotowania]	718

Rozdział XVII. Przestępstwa przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej	720
Art. 127. [Zamach stanu]	720
Art. 128. [Zamach na konstytucyjny organ RP]	723
Art. 129. [Nadużycie zaufania w stosunkach z zagranicą]	726
Art. 130. [Szpiegostwo]	727
Art. 131. [Klauzula niekaralności]	732
Art. 132. [Dezinformacja wywiadowcza]	734
Art. 132a. (utracił moc)	736
Art. 133. [Znieważenie Narodu lub Państwa Polskiego]	736
Art. 134. [Zamach na życie Prezydenta RP]	737
Art. 135. [Czynna napaść lub znieważenie Prezydenta RP]	737
Art. 136. [Czynna napaść lub znieważenie przedstawiciela obcego państwa]	740
Art. 137. [Publiczne znieważenie znaku lub symbolu państwowego]	742
Art. 138. [Zasada wzajemności]	744
Art. 139. [Przepadek przedmiotów]	745
Rozdział XVIII. Przestępstwa przeciwko obronności	746
Art. 140. [Zamach na jednostkę Sił Zbrojnych RP]	749
Art. 141. [Podjęcie służby w obcym wojsku]	757
Art. 142. [Zaciąg do wojska obcego]	764
Art. 143. [Samouszkodzenie i inne podstępne zabiegi w celu zwolnienia od służby wojskowej]	768
Art. 144. [Uchylanie się od odbywania służby wojskowej]	774
Art. 145. [Uchylanie się od pełnienia służby zastępczej]	779
Art. 146. [Dobrowolny powrót]	783
Art. 147. [Niezdolność do pełnienia służby]	784
Rozdział XIX. Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu	785
Art. 148. [Zabójstwo]	785
Art. 149. [Dzieciobójstwo]	805
Art. 150. [Zabójstwo eutanatyczne]	809
Art. 151. [Namowa do samobójstwa lub pomoc w nim]	813
Art. 152. [Przerwanie ciąży za zgodą kobiety]	816
Art. 153. [Przerwanie ciąży bez zgody kobiety ciężarnej]	823
Art. 154. [Śmierć kobiety ciężarnej]	825
Art. 155. [Nieumyślne spowodowanie śmierci]	826
Art. 156. [Ciężki uszczerbek na zdrowiu]	828
Art. 157. [Średnie i lekkie uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia]	835
Art. 157a. [Uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia w okresie prenatalnym]	838
Art. 158. [Udział w bójce lub pobiciu]	841
Art. 159. [Bójka lub pobicie z użyciem niebezpiecznego przedmiotu]	848
Art. 160. [Narażenie życia albo zdrowia na niebezpieczeństwo]	854

Art. 161. [Narażenie na zarażenie]	862
Art. 162. [Nieudzielenie pomocy]	866
Rozdział XX. Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu	869
Art. 163. [Sprowadzenie katastrofy]	870
Art. 164. [Sprowadzenie bezpośredniego niebezpieczeństwa katastrofy] ..	876
Art. 165. [Sprowadzenie niebezpieczeństwa powszechnego]	877
Art. 165a. [Finansowanie terroryzmu]	882
Art. 166. [Przejęcie kontroli nad statkiem wodnym lub powietrznym]	886
Art. 167. [Umieszczenie niebezpiecznej substancji lub urządzenia na statku]	887
Art. 168. [Karalność przygotowania]	888
Art. 169. [Czynny żal]	888
Art. 170. [Rozbójnictwo morskie]	889
Art. 171. [Wytwarzanie substancji niebezpiecznych lub obrót nimi]	890
Art. 172. [Przeszkadzanie akcji ratowniczej]	893
Rozdział XXI. Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	894
Art. 173. [Katastrofa w komunikacji]	894
Art. 174. [Sprowadzenie bezpośredniego niebezpieczeństwa katastrofy] ..	899
Art. 175. [Przygotowanie do spowodowania katastrofy]	902
Art. 176. [Czynny żal przy sprowadzeniu katastrofy]	903
Art. 177. [Spowodowanie wypadku w komunikacji]	904
Art. 178. [Zaostrzenie karalności wobec sprawcy katastrofy lub wypadku]	909
Art. 178a. [Prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego]	912
Art. 178b. [Niezatrzymanie pojazdu na wezwanie]	916
Art. 179. [Dopuszczenie do ruchu niebezpiecznego pojazdu]	918
Art. 180. [Zapewnienie bezpieczeństwa ruchu pojazdów mechanicznych]	919
Art. 180a. [Konsekwencje prowadzenia pojazdu mechanicznego mimo decyzji właściwego organu o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami]	920
Rozdział XXII. Przestępstwa przeciwko środowisku	923
Art. 181. [Powodowanie zniszczeń w przyrodzie]	923
Art. 182. [Zanieczyszczenie środowiska w znacznych rozmiarach]	927
Art. 183. [Nieodpowiednie postępowanie z odpadami]	930
Art. 184. [Nieodpowiednie postępowanie z materiałem promieniotwórczym]	933
Art. 185. [Kwalifikowane typy przestępstw]	934
Art. 186. [Brak dbałości o urządzenia ochronne]	935
Art. 187. [Niszczenie lub uszkodzanie chronionych terenów lub obiektów]	937
Art. 188. [Działalność zagrażająca środowisku]	938

Rozdział XXIII. Przestępstwa przeciwko wolności	940
Art. 189. [Bezprawne pozbawienie wolności]	940
Art. 189a. [Handel ludźmi]	944
Art. 190. [Groźba karalna]	946
Art. 190a. [Stalking – uporczywe nękanie]	949
Art. 191. [Zmuszanie do określonego zachowania]	954
Art. 191a. [Wizerunek nagiej osoby lub osoby w trakcie czynności seksualnej]	959
Art. 192. [Zabieg leczniczy bez zgody pacjenta]	963
Art. 193. [Zakłócenie miru domowego]	966
Rozdział XXIV. Przestępstwa przeciwko wolności sumienia i wyznania	970
Art. 194. [Dyskryminacja wyznaniowa]	971
Art. 195. [Złośliwe przeszkadzanie w wykonywaniu aktów religijnych]	973
Art. 196. [Obraza uczuć religijnych]	976
Rozdział XXV. Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	979
Art. 197. [Zgwałcenie]	980
Art. 198. [Seksualne wykorzystanie niepoczytalności lub bezradności]	992
Art. 199. [Seksualne wykorzystanie zależności]	995
Art. 200. [Seksualne wykorzystanie małoletniego]	1001
Art. 200a. [Nawiązywanie kontaktu z małoletnim w celu seksualnego wykorzystania]	1009
Art. 200b. [Propagowanie zachowań o charakterze pedofilskim]	1014
Art. 201. [Kazirodztwo]	1016
Art. 202. [Publiczne prezentowanie treści pornograficznych]	1018
Art. 203. [Zmuszenie do uprawiania prostytucji]	1025
Art. 204. [Stręczycielstwo, sutenerstwo i kuplerstwo]	1027
Art. 205. (uchylony)	1032
Rozdział XXVI. Przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece	1033
Art. 206. [Przestępstwo bigamii]	1033
Art. 207. [Znęcanie się]	1035
Art. 208. [Rozpijanie małoletniego]	1040
Art. 209. [Uchylanie się od alimentacji]	1042
Art. 210. [Porzucenie małoletniego lub osoby nieporadnej]	1048
Art. 211. [Urowadzenie małoletniego lub osoby nieporadnej]	1050
Art. 211a. [Organizowanie adopcji dzieci]	1052
Rozdział XXVII. Przestępstwa przeciwko czci i nietykalności cielesnej	1055
Art. 212. [Zniesławienie]	1056
Art. 213. [Wyłączenie bezprawności zniesławienia]	1064
Art. 214. [Zniewaga ze względu na formę zarzutu]	1070
Art. 215. [Ogłoszenie wyroku w sprawach o zniesławienie]	1071
Art. 216. [Zniewaga]	1073

Art. 217. [Nietykalność cielesna]	1077
Art. 217a. [Naruszenie nietykalności cielesnej w związku z interwencją]	1081
Rozdział XXVIII. Przestępstwa przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową	1083
Art. 218. [Naruszenie praw pracownika]	1084
Art. 218a. [Powierzenie wykonywania pracy w handlu wbrew zakazowi]	1089
Art. 219. [Niezgłoszenie danych dotyczących ubezpieczenia społecznego]	1093
Art. 220. [Niedopełnienie obowiązków z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy]	1094
Art. 221. [Niezawiadomienie o wypadku przy pracy]	1098
Rozdział XXIX. Przestępstwa przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego	1106
Art. 222. [Naruszenie nietykalności cielesnej funkcjonariusza]	1106
Art. 223. [Czynna napaść na funkcjonariusza publicznego]	1109
Art. 224. [Wywieranie wpływu na czynności urzędowe]	1112
Art. 224a. [Fałszywy alarm]	1114
Art. 224b. [Nawiązka i świadczenie pieniężne w razie skazania za przestępstwo z art. 224a]	1115
Art. 225. [Udaremnianie lub utrudnianie przeprowadzania kontroli w zakresie ochrony środowiska i inspekcji pracy]	1116
Art. 226. [Znieważenie funkcjonariusza publicznego]	1117
Art. 227. [Przywłaszczenie funkcji funkcjonariusza publicznego]	1119
Art. 228. [Łapownictwo bierne]	1120
Art. 229. [Łapownictwo czynne]	1124
Art. 230. [Podejmowanie się płatnej protekcji]	1126
Art. 230a. [Nakłanianie do płatnej protekcji]	1128
Art. 231. [Przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków przez funkcjonariusza publicznego]	1129
Art. 231a. [Rozszerzenie ochrony funkcjonariusza publicznego]	1133
Art. 231b. [Rozszerzenie ochrony na osoby niebędące funkcjonariuszami publicznymi]	1133
Rozdział XXX. Przestępstwa przeciwko wymiarowi sprawiedliwości	1135
Art. 232. [Wymuszanie czynności sądu]	1136
Art. 233. [Fałszywe zeznania]	1138
Art. 234. [Fałszywe oskarżenia]	1146
Art. 235. [Tworzenie fałszywych dowodów w celu podjęcia ścigania o przestępstwo]	1149
Art. 236. [Zatajenie dowodów niewinności osoby podejrzanej]	1152
Art. 237. [Złagodzona odpowiedzialność lub odstąpienie od karalności]	1154
Art. 238. [Fałszywe zawiadomienie o przestępstwie]	1155
Art. 239. [Poplecznictwo. Utrudnianie lub udaremnianie postępowania]	1158
Art. 240. [Karalne niezawiadomienie o przestępstwie]	1162

Art. 241. [Naruszenie tajemnicy postępowania przygotowawczego lub rozprawy]	1167
Art. 242. [Bezprawne samouwolnienie]	1170
Art. 243. [Uwolnienie osoby pozbawionej wolności]	1176
Art. 244. [Niestosowanie się do orzeczonych środków karnych]	1177
Art. 244a. [Niestosowanie się do zakazu wstępu lub nakazu osobistego stawienia]	1180
Art. 244b. [Niestosowanie się do obowiązków związanych z orzeczonym środkiem zabezpieczającym]	1182
Art. 245. [Przemoc wobec stron postępowania]	1184
Art. 246. [Wymuszanie zeznań przez funkcjonariusza publicznego]	1188
Art. 247. [Znęcanie się nad osobą pozbawioną wolności]	1190
Art. 247a. [Czyny popełnione w związku z postępowaniem przed Międzynarodowym Trybunałem Karnym]	1192
Rozdział XXXI. Przestępstwa przeciwko wyborom i referendum	1194
Art. 248. [Naruszenia przy przebiegu wyborów]	1194
Art. 249. [Zakłócenie przebiegu wyborów]	1197
Art. 250. [Bezprawne naruszenie swobody głosowania]	1199
Art. 250a. [Łapownictwo wyborcze]	1201
Art. 251. [Naruszenie tajności głosowania]	1203
Rozdział XXXII. Przestępstwa przeciwko porządkowi publicznemu	1206
Art. 252. [Wzięcie zakładnika]	1206
Art. 253. (uchylony)	1208
Art. 254. [Udział w zbiegowisku]	1208
Art. 254a. [Zakłócenie działania urządzeń użyteczności publicznej]	1209
Art. 255. [Publiczne nawoływanie do popełnienia przestępstwa lub jego pochwalanie]	1211
Art. 255a. [Rozpowszechnianie treści mogących ułatwić popełnienie przestępstwa o charakterze terrorystycznym]	1212
Art. 256. [Propagowanie ideologii totalitarnej]	1214
Art. 257. [Publiczne znieważanie lub naruszenie nietykalności ze względu na przynależność narodową, etniczną, rasową, wyznaniową lub z powodu bezwyznaniowości]	1216
Art. 258. [Udział w zorganizowanej grupie lub związku mającym na celu popełnienie przestępstwa]	1217
Art. 259. [Czynny żal]	1220
Art. 259a. [Przekroczenie granicy RP w celu popełnienia przestępstwa o charakterze terrorystycznym]	1221
Art. 259b. [Nadzwyczajne złagodzenie kary]	1222
Art. 260. [Udaremnianie zebrania, zgromadzenia lub pochodu]	1223
Art. 261. [Znieważenie pomnika lub miejsca]	1224
Art. 262. [Znieważenie zwłok]	1225
Art. 263. [Nielegalny obrót bronią palną]	1226

Art. 264. [Nielegalne przekroczenie granicy RP]	1229
Art. 264a. [Umożliwianie lub ułatwianie nielegalnego pobytu]	1231
Rozdział XXXIII. Przestępstwa przeciwko ochronie informacji	1233
Art. 265. [Ujawnienie prawnie chronionej informacji]	1233
Art. 266. [Ujawnienie tajemnicy]	1237
Art. 267. [Naruszenie tajemnicy komunikowania się]	1239
Art. 268. [Niszczenie zapisu informacji]	1245
Art. 268a. [Wpływanie na przetwarzanie informacji]	1247
Art. 269. [Niszczenie informacji o szczególnym znaczeniu]	1248
Art. 269a. [Zakłócenie pracy systemu informatycznego lub sieci teleinformatycznej]	1250
Art. 269b. [Tworzenie narzędzi hakerskich lub obrót nimi]	1251
Art. 269c. [Ustawowe darowanie kary]	1253
Rozdział XXXIV. Przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów	1255
Art. 270. [Fałsz materialny dokumentu]	1255
Art. 270a. [Fałsz materialny faktury]	1261
Art. 271. [Fałsz intelektualny dokumentu]	1264
Art. 271a. [Fałsz intelektualny faktury]	1267
Art. 272. [Wyłudzenie poświadczenia nieprawdy]	1269
Art. 273. [Użycie dokumentu poświadczającego nieprawdę]	1270
Art. 274. [Zbycie dokumentu stwierdzającego tożsamość]	1271
Art. 275. [Rozporządzenie cudzym dokumentem stwierdzającym tożsamość lub prawa majątkowe]	1273
Art. 276. [Niszczenie dokumentów]	1276
Art. 277. [Niszczenie znaków granicznych]	1278
Art. 277a. [Fałsz faktury na znaczną kwotę]	1279
Art. 277b. [Wysokość grzywny]	1279
Art. 277c. [Nadzwyczajne złagodzenie kary lub odstąpienie od wymierzenia kary]	1280
Art. 277d. [Nadzwyczajne złagodzenie kary]	1281
Rozdział XXXV. Przestępstwa przeciwko mieniu	1283
Art. 278. [Kradzież]	1283
Art. 278a. [Kradzież szczególnie zuchwałą]	1290
Art. 279. [Kradzież z włamaniem]	1291
Art. 280. [Rozbój]	1293
Art. 281. [Kradzież rozbójnicza]	1308
Art. 282. [Wymuszenie rozbójnicze]	1311
Art. 283. [Wypadek mniejszej wagi]	1315
Art. 284. [Przywłaszczenie]	1316
Art. 285. [Uruchomienie impulsów telefonicznych]	1320
Art. 286. [Oszustwo]	1323
Art. 287. [Oszustwo komputerowe]	1326

Art. 288. [Zniszczenie mienia]	1328
Art. 289. [Zabór pojazdu w celu krótkotrwałego użycia]	1331
Art. 290. [Kradzież drzewa z lasu]	1333
Art. 291. [Paserstwo umyślne]	1335
Art. 292. [Paserstwo nieumyślne]	1341
Art. 293. [Paserstwo programu komputerowego]	1342
Art. 294. [Obostrzenie odpowiedzialności]	1344
Art. 295. [Nadzwyczajne złagodzenie kary. Odstąpienie od ukarania]	1346
Rozdział XXXVI. Przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu i interesom majątkowym w obrocie cywilnoprawnym	
Art. 296. [Wyrządzenie szkody w obrocie gospodarczym]	1348
Art. 296a. [Łapownictwo na stanowisku kierowniczym]	1358
Art. 296b. (uchylony)	1363
Art. 297. [Oszustwo kredytowe]	1363
Art. 298. [Wyłudzenie odszkodowania]	1375
Art. 299. [Pranie pieniędzy]	1379
Art. 300. [Udaremnienie lub uszczuplenie zaspokojenia wierzyciela]	1388
Art. 301. [Pokrzywdzenie wierzyciela, bankructwo]	1398
Art. 302. [Uprzywilejowanie wierzycieli, łapownictwo w postępowaniu upadłościowym lub restrukturyzacyjnym]	1402
Art. 303. [Nierzetelna dokumentacja gospodarcza]	1405
Art. 304. [Karalna lichwa, żądanie nadmiernych korzyści za korzystanie z udzielonego kapitału]	1408
Art. 305. [Zakłócenie przetargu publicznego]	1412
Art. 306. [Fałszowanie znaków identyfikacyjnych]	1415
Art. 306a. [Ingerencja w drogomierz pojazdu mechanicznego]	1416
Art. 307. [Nadzwyczajne złagodzenie kary, odstąpienie od jej wymierzenia]	1418
Art. 308. [Odpowiedzialność karna reprezentanta dłużnika lub wierzyciela]	1419
Art. 309. [Obostrzenie kary grzywny]	1419
Rozdział XXXVII. Przestępstwa przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi	
Art. 310. [Fałszowanie pieniędzy, innych środków płatniczych oraz papierów wartościowych]	1420
Art. 311. [Oszustwo kapitałowe]	1425
Art. 312. [Wprowadzenie do obiegu fałszywych pieniędzy, innych środków płatniczych oraz papierów wartościowych]	1426
Art. 313. [Fałszowanie urzędowych znaków wartościowych]	1427
Art. 314. [Fałszowanie znaku urzędowego]	1427
Art. 315. [Fałszowanie zalegalizowanego narzędzia pomiarowego lub probierczego]	1428

Art. 316.	[Przypadek sfałszowanych pieniędzy, dokumentów, znaków i przedmiotów służących do popełnienia przestępstw z rozdziału XXXVII k.k.]	1429
CZĘŚĆ WOJSKOWA		
Rozdział XXXVIII. Przepisy ogólne dotyczące żołnierzy		1433
Art. 317.	[Stosowanie ustawy do żołnierzy]	1434
Art. 318.	[Rozkaz wojskowy]	1438
Art. 319.	[Ostateczna potrzeba]	1445
Art. 320.	[Odpowiedzialność karna sprawcy niezdolnego do służby wojskowej]	1448
Art. 321.	[Przekazanie małoletniego sprawcy dowódcy]	1450
Art. 322.	[Areszt wojskowy]	1451
Art. 323.	[Odbywanie kary ograniczenia wolności przez żołnierzy]	1455
Art. 324.	[Środki karne – katalog]	1458
Art. 325.	(uchylony)	1459
Art. 326.	[Wydalenie z zawodowej służby wojskowej]	1459
Art. 327.	[Degradacja]	1462
Art. 328.	[Degradacja – możliwość orzeczenia]	1464
Art. 329.	[Zamienna kara aresztu]	1465
Art. 330.	[Zamienna kara ograniczenia wolności]	1466
Art. 331.	[Odstąpienie od wymierzenia kary]	1467
Art. 332.	[Zbieg przestępstw]	1469
Art. 333.	[Warunkowe umorzenie postępowania]	1470
Art. 334.	[Obowiązki podczas okresu próby, dozór]	1471
Art. 335.	[Zawieszenie wykonania kary]	1473
Art. 336.	[Odroczenie wykonania kary, zwolnienie z odbycia kary]	1474
Art. 337.	[Zatarcie skazania]	1480
Rozdział XXXIX. Przestępstwa przeciwko obowiązkowi pełnienia służby wojskowej		1482
Art. 338.	[Samowolne opuszczenie jednostki wojskowej]	1483
Art. 339.	[Dezercja]	1487
Art. 340.	[Dobrowolny powrót]	1492
Art. 341.	[Odmowa pełnienia służby wojskowej]	1493
Art. 342.	[Samouszkodzenie]	1495
Rozdział XL. Przestępstwa przeciwko zasadom dyscypliny wojskowej		1498
Art. 343.	[Niewykonanie rozkazu]	1499
Art. 344.	[Usprawiedliwione niewykonanie rozkazu]	1502
Art. 345.	[Czynna napaść na przełożonego]	1503
Art. 346.	[Przemoc lub groźba bezprawna wobec przełożonego]	1506
Art. 347.	[Znieważenie przełożonego]	1508
Art. 348.	[Odpowiednie stosowanie przepisów wobec innych żołnierzy]	1511

Art. 349. [Odpowiednie stosowanie przepisów wobec żołnierzy państw sprzymierzonych]	1512
Rozdział XLI. Przestępstwa przeciwko zasadom postępowania z podwładnymi	1514
Art. 350. [Poniżenie, znieważenie podwładnego]	1514
Art. 351. [Naruszenie nietykalności cielesnej podwładnego]	1517
Art. 352. [Fizyczne lub psychiczne znęcanie się nad podwładnym]	1518
Art. 353. [Odpowiednie stosowanie przepisów]	1522
Rozdział XLII. Przestępstwa przeciwko zasadom obchodzenia się z uzbrojeniem i uzbrojonym sprzętem wojskowym	1523
Art. 354. [Nieostrożne posługiwanie się bronią]	1524
Art. 355. [Wypadek komunikacyjny]	1533
Rozdział XLIII. Przestępstwa przeciwko zasadom pełnienia służby	1536
Art. 356. [Naruszenie regulaminu]	1536
Art. 357. [Stan nietrzeźwości lub odurzenia w służbie]	1540
Rozdział XLIV. Przestępstwa przeciwko mieniu wojskowemu	1544
Art. 358. [Samowolne dysponowanie mieniem wojskowym]	1544
Art. 359. [Utrata mienia wojskowego]	1547
Art. 360. [Niszczenie mienia wojskowego]	1548
Art. 361. [Użycie statku]	1550
Art. 362. [Użycie pojazdu]	1552
Art. 363. [Rozporządzanie przedmiotem wyposażenia]	1555
Bibliografia	1557
O autorach	1583